

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Αυτόχθονες λαοί»

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΖΑΛΟΥΜΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αυτόχθονες λαοί

Δημιουργός σεναρίου

Χρυσούλα Ζαλούμη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

ΣΤ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα ΣΤ΄ Δημοτικού», ενότητα 6: *Αυτόχθονες λαοί*

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

10-12 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας

Εικονικός χώρος: ιστολόγιο σχολείου

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το παρόν σενάριο προορίζεται για μαθητές της ΣΤ΄ τάξης οι οποίοι κατέχουν βασικές γνώσεις για τη χρήση του Η/Υ, όπως δημιουργία φακέλου, αποθήκευση, τα βασικά

του κειμενογράφου και του λογισμικού παρουσίασης, εξοικείωση με το διαδίκτυο και τις μηχανές αναζήτησης. Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής ή ερμάριο με φορητούς υπολογιστές για την εφαρμογή του σεναρίου στην αίθουσα διδασκαλίας. Η αίθουσα διδασκαλίας θα πρέπει να διαθέτει βιντεοπροβολέα. Ο δάσκαλος θα πρέπει να έχει ετοιμάσει από πριν κάποιες από τις ιστοσελίδες που θα επισκεφθούν οι μαθητές και να τις ενσωματώσει στα φύλλα εργασίας που θα αποθηκεύσει στους υπολογιστές τους. Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, ενώ ο δάσκαλος έχει ρόλο υποστηρικτικό και συντονιστικό.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι μια πρόταση διδασκαλίας και επιδιώκει να γνωρίσουν οι μαθητές τη ζωή και τις δυσκολίες αυτοχθόνων πληθυσμών της γης, τις επιπτώσεις που έχει για αυτούς η καταστροφή του περιβάλλοντος και να τους βοηθήσει να συμπεριφέρονται με σεβασμό και κατανόηση σε όλους όσους έρχονται στη χώρα μας είτε ως πρόσφυγες, είτε ως οικονομικοί μετανάστες, ώστε να συνυπάρξουν αρμονικά μαζί τους μακριά από κάθε αίσθημα και αντίδραση ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η γνωριμία με ξένους τόπους και λαούς με διαφορετική κουλτούρα, διαφορετικό πολιτισμό, ήθη και έθιμα είναι ένα θέμα ιδιαίτερα ενδιαφέρον και αγαπητό στους μαθη-

τές των μεγάλων τάξεων. Τα φανταστικά ταξίδια στο μάθημα της Γεωγραφίας ανοίγουν τέτοιους δρόμους και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια καλύτερη γνωριμία με τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Το κεφάλαιο της Ιστορίας, το σχετικό με τις Ανακαλύψεις, έχει ήδη προβληματίσει τους μαθητές για τη στάση των Ευρωπαίων απέναντι στους αυτόχθονες της αμερικανικής ηπείρου. Εκμεταλλευόμενο το ήδη υπάρχον γνωστικό υπόβαθρο, το συγκεκριμένο σενάριο, εκτός από την ευχάριστη γνωριμία με τον πολιτισμό και την κουλτούρα συγκεκριμένων αυτοχθόνων λαών, προσπαθεί να εμπνεύσει στους μαθητές τον σεβασμό για το διαφορετικό και το ξένο, να τους διδάξει την αξία του κάθε ανθρώπου ανεξάρτητα από το χρώμα του, την καταγωγή, τη μόρφωση ή τη θρησκεία του. Επιδιώκει επίσης να προβληματίσει τους μαθητές σχετικά με την ασύδοτη εκμετάλλευση του περιβάλλοντος από τις κοινωνίες του δυτικού κόσμου και τις επιπτώσεις που έχει αυτή στη ζωή των ιθαγενών του τρίτου κόσμου. Τέλος, προσπαθεί να βοηθήσει τους μαθητές να αντιμετωπίζουν τους ξένους συμμαθητές τους, ανεξάρτητα από το χρώμα, την καταγωγή, τη θρησκεία, σαν απόλυτα ίσους με αυτούς με σεβασμό και κατανόηση.

Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, ερευνούν, ανακαλύπτουν, κρίνουν και εκφράζονται τόσο με γραπτό λόγο όσο και με προφορικό. Ο Η/Υ γίνεται στα χέρια τους εργαλείο που θα τους βοηθήσει όχι μόνο να αποκτήσουν γνώσεις, αλλά να δημιουργήσουν, να εκφραστούν και να δημοσιεύσουν.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν τον τρόπο ζωής διάφορων αυτοχθόνων πληθυσμών της γης.
- Να ερευνήσουν τη σχέση των λαών αυτών με το περιβάλλον στο οποίο ζουν και να προβληματιστούν για τη δική τους σχέση με το δικό τους περιβάλλον.

- Να συνειδητοποιήσουν τις καταστρεπτικές συνέπειες που έχει για τη ζωή των ιθαγενών η ασύδοτη εκμετάλλευση του περιβάλλοντος από τους ανθρώπους του δυτικού κόσμου.
- Να γνωρίσουν τις δυσκολίες των λαών των λεγόμενων υπανάπτυκτων χωρών (χαμηλό βιοτικό επίπεδο, χαμηλό προσδόκιμο ζωής, παιδική εργασία, εκμετάλλευση, πόλεμοι).
- Να γνωρίσουν ποια είναι η θέση της δικής μας θρησκείας απέναντι στους λαούς αυτούς και πώς αυτό εφαρμόζεται στην πράξη.
- Να προβληματιστούν σχετικά με τη στάση που οι ίδιοι πρέπει να διαμορφώσουν και ως παιδιά αλλά και ως αυριανοί ενήλικες απέναντι στους ανθρώπους αυτούς.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν την ετυμολογία κάποιων λέξεων.
- Να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο.
- Να μελετούν, να κατανοούν και να κρίνουν διάφορα κείμενα.
- Να συλλέγουν και να οργανώνουν πληροφορίες σε δικά τους κείμενα.
- Να μάθουν να διατυπώνουν τις απόψεις τους προφορικά και γραπτά.
- Να καλλιεργήσουν τον γραπτό και τον προφορικό τους λόγο.
- Να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα.
- Να εξοικειωθούν με διάφορα κειμενικά είδη (αφίσα, λεζάντα).

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να μάθουν να πλοηγούνται στο διαδίκτυο.
- Να μάθουν να χρησιμοποιούν υπερσυνδέσεις.
- Να ανοίγουν ιστοσελίδες, να μελετούν κείμενα, να συλλέγουν και να κρίνουν πληροφορίες.

- Να αναζητούν εικόνες και να τις αποθηκεύουν.
- Να επεξεργάζονται εικόνες με το λογισμικό Microsoft Picture Manager.
- Να εξοικειωθούν με το λογισμικό παρουσίασης PowerPoint και να δημιουργήσουν τις δικές τους παρουσιάσεις.
- Να γνωρίσουν το λογισμικό Google Earth.
- Να εξοικειωθούν με τον κειμενογράφο και να μάθουν να μορφοποιούν κείμενα.
- Να επικολλούν και να μορφοποιούν εικόνες.
- Να φτιάχνουν ψηφιακές αφίσες.
- Να γνωρίσουν διαδικτυακά λεξικά και εγκυκλοπαίδειες.
- Να γνωρίσουν το ηλεκτρονικό βιβλίο.
- Να παρακολουθούν κριτικά κάποιο βίντεο.
- Να μάθουν να συνεργάζονται και να συνεισφέρουν από κοινού στην ομάδα.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για την πραγματοποίηση αυτού του διδακτικού σεναρίου δίνει το κείμενο του πρώτου κεφαλαίου της 6^{ης} ενότητας του βιβλίου «Γλώσσα Στ' Δημοτικού», με τίτλο *Αυτόχθονες λαοί*. Η συζήτηση και ο προβληματισμός που θα ακολουθήσει από τη μελέτη αυτού του κειμένου μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο είναι απόλυτα συμβατό με το ΑΠΣ αφού η 6^η ενότητα του μαθήματος της Γλώσσας της ΣΤ' τάξης έχει σαν θέμα της τη ζωή σε άλλους τόπους ενώ στο πρώτο κεφάλαιο της ενότητας γίνεται λόγος για τους αυτόχθονες λαούς. Είναι, επίσης, απόλυτα συμβατό με τα ΔΕΠΠΣ αφού αξιοποιεί κεφάλαια και από άλλα γνω-

στικά αντικείμενα όπως η Γεωγραφία, η Φυσική, τα Θρησκευτικά, με ανάλογο περιεχόμενο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το παρόν σενάριο αξιοποιεί τις δυνατότητες των ΤΠΕ, για να επιτύχει τόσο την εποπτεία, όσο και να καταστήσει τον Η/Υ ένα εργαλείο στα χέρια του μαθητή με το οποίο θα μάθει να αναζητά την πληροφορία που χρειάζεται, για να οικοδομήσει την καινούρια γνώση, σε ιστοσελίδες, ηλεκτρονικά λεξικά, ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες, ηλεκτρονικά βιβλία, να κρίνει και να επιλέγει από την πληθώρα των πληροφοριών αυτά που χρειάζεται, να τα οργανώνει, ώστε να τα χρησιμοποιεί δημιουργικά σε δικά του κείμενα, για να εκφράσει τις δικές του απόψεις. Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που του παρέχουν οι ΤΠΕ ο μαθητής θα μάθει να δημιουργεί πολυτροπικά κείμενα, θα εξοικειωθεί με τον κειμενογράφο, με λογισμικό παρουσίασης και επεξεργασίας εικόνων. Παράλληλα, θα μάθει να συνεργάζεται, να μοιράζεται την εμπειρία της καινούριας γνώσης και να τη συζητά με τους συμμαθητές του μέσα σ' ένα ευχάριστο κλίμα μάθησης, έμπνευσης και δημιουργίας.

Κείμενα

«Σπίτι μας είναι η γη», από το σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Στ' Δημοτικού», σ. 81

«[Γνωριμία με τους Ορθόδοξους άλλων λαών](#)», από το σχολικό βιβλίο «Θρησκευτικά Στ' Δημοτικού»

«[Πράξεις των Αποστόλων](#)», κεφάλαιο 17, στίχος 26, από την *Καινή Διαθήκη*, πρωτότυπο κείμενο και μετάφραση από τη Βιβλική εταιρεία, έκδοση της [Ιεράς Μητρόπολης Θεσσαλονίκης](#).

«[Προς Γαλάτας Επιστολή](#)», κεφάλαιο 3, στίχος 28, από την *Καινή Διαθήκη*, πρωτότυπο κείμενο και μετάφραση από τη Βιβλική εταιρεία, έκδοση της [Ιεράς Μητρόπολης Θεσσαλονίκης](#).

«[Αυτόχθονες λαοί-σπίτι μας είναι η γη](#)», κείμενο από το ιστολόγιο *Εγκύκλιος Παιδεία* (ανάρτηση στις 24/11/2009).

«[Η ζωή σε άλλους τόπους-αυτόχθονες λαοί](#)», κείμενα μαθητών από το ιστολόγιο *Ταξιδεύοντας στη γνώση* της Στ΄ τάξης του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πλαγιαρίου Θεσσαλονίκης.

«[Οι αυτόχθονες αντιμέτωποι \(και πάλι\) με τον αφανισμό](#)», κείμενο του Σωτήρη Σκουλούδη στην ιστοσελίδα www.periballon21.gr.

«[Επίσκεψη στη ζούγκλα](#)», κείμενο του Κεντρώας Αφρικής Νικόδημου στην ιστοσελίδα της Αδελφότητας Ορθόδοξου Εξωτερικής Ιεραποστολής <http://ierapostoles.gr>

«[Κάποια ορφανά ζητούν τη δική σας αγάπη](#)», κείμενο της Μον. Νεκταρίας από την ιστοσελίδα της Αδελφότητας Ορθόδοξου Εξωτερικής Ιεραποστολής <http://ierapostoles.gr>

«[Ορθόδοξη Μοζαμβίκη](#)», ιστολόγιο

Βίντεο

«[Περιβαλλοντική καταστροφή](#)», βίντεο αγνώστου

«[Πλούσιες χώρες, φτωχοί λαοί](#)», βίντεο αγνώστου

«[Γίνε φίλος μ' ένα δέντρο-10 εντολές αγάπης προς τη Γη](#)», βίντεο από την Εκπαιδευτική Τηλεόραση.

«[Ξένοι στην ίδια πόλη](#)», ταινία από την Εκπαιδευτική Τηλεόραση

«[Ιεραποστολή στην Αφρική Α΄](#)», από την εκπομπή *Αληθινά σενάρια* της ΕΤ3.

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Ξεκινώντας από το κείμενο *Αυτόχθονες λαοί* της 6^{ης} ενότητας του βιβλίου «Γλώσσα Στ΄ Δημοτικού», γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης για τους αυτόχθονες του κόσμου. Οι μαθητές ανακοινώνουν ελεύθερα τι γνωρίζουν για το θέμα αυτό στην τάξη, ποιους αυτόχθονες γνωρίζουν, σε ποιο μέρος της γης κατοικούν, τι γνωρίζουν

για τον τρόπο ζωής τους, την κουλτούρα τους, τον πολιτισμό τους. Καταγράφονται οι απόψεις τους στον πίνακα.

Στη συνέχεια, τους προτρέπουμε να χωριστούν σε ομάδες και να ερευνήσουν το θέμα εκτενέστερα. Απαραίτητη προϋπόθεση, είναι να υπάρχει ένας Η/Υ σε κάθε ομάδα. Αρχικά, τους παραπέμπουμε στο κείμενο «[Αυτόχθονες λαοί-σπίτι μας είναι η γη](#)» από το ιστολόγιο [Εγκύκλιος Παιδεία](#) όπου μπορούν να πάρουν κάποιες γενικές πληροφορίες για τους αυτόχθονες που ζουν στις πέντε ηπείρους. Στην ίδια ιστοσελίδα παρουσιάζεται και η ζωή των Μασάι της Αφρικής με ενημερωτικό κείμενο και εικόνες ενώ, στο [ιστολόγιο από το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Πλαγαρίου](#) παρουσιάζεται η ζωή των Ινουίτ με κείμενο, εικόνες και βίντεο. Αφού προτρέψουμε τους μαθητές να τα μελετήσουν, θέτουμε το ερώτημα τι άραγε θα ανακαλύπταμε εμείς αν ερευνούσαμε τη ζωή κι άλλων αυτοχθόνων της γης;

Η κάθε ομάδα διαλέγει από μια ήπειρο και αναλαμβάνει να παρουσιάσει στην ολομέλεια κάποιον χαρακτηριστικό αυτόχθονα λαό της ηπείρου π.χ. Ευρώπη-Λάπωνες, Αφρική-Πυγμαίοι, Ασία-Βεδουίνοι, Αμερική-Ινδιάνοι, Ωκεανία-Μαορί. ([1ο Φύλλο Εργασίας](#)).

Στη συνέχεια στη μηχανή αναζήτησης [Google](#) θα ψάξει και θα βρει πληροφορίες για τον λαό αυτό. Θα γράψει ένα μικρό άρθρο το οποίο θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου. Το άρθρο θα συνοδεύει και μια μικρή παρουσίαση με σχετικές εικόνες. Σε κάθε εικόνα καλούνται οι μαθητές να γράψουν και μια μικρή λεζάντα στηριζόμενοι στις πληροφορίες που έχουν συλλέξει ([2ο Φύλλο Εργασίας](#)).

Τα κείμενα και οι παρουσιάσεις θα παρουσιαστούν από τις ομάδες στην ολομέλεια και στη συνέχεια θα γίνει συζήτηση. Ποια η σχέση των αυτοχθόνων λαών με το περιβάλλον; Πώς το αντιμετωπίζουν μια και η ζωή τους εξαρτάται άμεσα από αυτό; Στη συζήτηση θα μας βοηθήσει και το σχετικό κείμενο στο βιβλίο του μαθητή «Γλώσσα Στ' Δημοτικού» (σ. 81) *Σπίτι μας είναι η γη*. Πρόκειται για ένα θαυμάσιο κείμενο που εκφράζει πολύ ωραίες ιδέες και μηνύματα σχετικά με το περιβάλλον και την αντιμετώπισή του από τον «λευκό άνθρωπο». Ποια είναι, τελικά, η στάση του

«πολιτισμένου ανθρώπου» απέναντι στο περιβάλλον; Μήπως ο Ινδιάνος είχε δίκαιο όταν έλεγε: «Συμπεριφέρεται στη μητέρα του, (ο λευκός άνθρωπος) τη γη, και στον αδερφό του, τον ουρανό, σαν να ήταν πράγματα που αγοράζονται, που λεηλατούνται, που πουλιούνται, όπως τα πρόβατα ή τα λαμπερά μαργαριτάρια. Η απληστία του θα καταβροχθίσει τη γη και δε θ' αφήσει πίσω της παρά μια έρημο.» Οι μαθητές μας γνωρίζουν ήδη τόσο από τη Φυσική (Ενότητα 1^η *Ενέργεια*), όσο και από τη Γεωγραφία (Το φαινόμενο του θερμοκηπίου), τις επιπτώσεις που είχαν και έχουν οι ανθρώπινες δραστηριότητες, η ασυδοσία, η απροσεξία και η αδιαφορία στο περιβάλλον. Συμπληρωματικά, θα μπορούσαμε να δούμε, να σχολιάσουμε και να συζητήσουμε και τα εξής βίντεο:

- [«Περιβαλλοντική καταστροφή»](#)
- [«Γίνε φίλος μ' ένα δέντρο»](#)

Ποιες είναι όμως οι συνέπειες της καταστροφής του περιβάλλοντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς; Ζητούμε από τους μαθητές να διαβάσουν προσεκτικά το παρακάτω [άρθρο](#). Συζητούμε και σχολιάζουμε τις παραπάνω απόψεις. Βλέπουμε και το βίντεο [«Πλούσιες χώρες, φτωχοί λαοί»](#) στο οποίο παρουσιάζεται πολύ παραστατικά η εκμετάλλευση των ιθαγενών της Αφρικής από τις δυτικές «πολιτισμένες» κοινωνίες.

Στη συνέχεια, προτείνουμε στις ομάδες να γράψουν σε μια παράγραφο τις προτάσεις τους σχετικά με το τι θα πρέπει να γίνει, ώστε να σταματήσει αυτή η εκμετάλλευση και οι ιθαγενείς να ξανακερδίσουν τη θέση τους στο περιβάλλον που τους ανήκει, απολαμβάνοντας συγχρόνως την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους ([3ο Φύλλο εργασίας](#)).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να θίξουμε και τη δική μας στάση απέναντι σε όλους αυτούς τους ξένους, με τη διαφορετική κουλτούρα, τα διαφορετικά ήθη και έθιμα και τη διαφορετική θρησκεία, που έρχονται στη χώρα μας ως πρόσφυγες ή ως μετανάστες, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Εδώ μπορούμε να εισάγουμε τις έννοιες του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Τι είναι ο ρατσισμός; Τι σημαίνει ξε-

νοφοβία; Την ερμηνεία των όρων τη βρίσκουμε στο [ηλεκτρονικό λεξικό](#) αλλά και στη [βικιπαίδεια](#).

Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου ο Ινδιάνος λέει: «Ένα πράγμα που ξέρουμε εμείς -και που ο λευκός άνθρωπος θα ανακαλύψει ίσως κάποτε- είναι ότι ο Θεός μας είναι ο ίδιος Θεός.... Είναι ο Θεός του ανθρώπου, και το έλεός του είναι το ίδιο και για τον λευκό και για τον ερυθρόδερμο άνθρωπο». Παίρνοντας αφορμή από τη φράση αυτή, ζητούμε από τους μαθητές μας να μεταβούν στον παρακάτω ιστότοπο της [Ιεράς Μητρόπολης Θεσσαλονίκης](#) και να διαβάσουν από τη μετάφραση στο 17^ο Κεφάλαιο των Πράξεων των Αποστόλων τον στίχο 26: «Δημιούργησε από έναν άνθρωπο όλα τα έθνη των ανθρώπων και τους εγκατέστησε πάνω σε όλη τη γη, και όρισε πόσον καιρό θα υπάρχουν και μέσα σε ποια σύνορα θα κατοικούν». Συζητούμε τον στίχο και κατόπιν τους παραπέμπουμε στην προς Γαλάτας Επιστολή του Αποστόλου Παύλου κεφάλαιο 3 στίχος 28: «Δεν υπάρχει πια Ιουδαίος και ειδωλολάτρης, δεν υπάρχει δούλος και ελεύθερος, δεν υπάρχει άνδρας και γυναίκα, όλοι σας είστε ένας, χάρη στον Ιησού Χριστό» ([4ο Φύλλο Εργασίας](#)).

Ποια επομένως πρέπει να είναι η στάση μας απέναντί τους; Πώς πρέπει να τους αντιμετωπίζουμε; Αφήνουμε τους μαθητές μας να εκφράσουν τις απόψεις τους και τις συζητάμε. Πώς εφαρμόζεται αυτό από την εκκλησία; Ας δούμε κάποιες ιστοσελίδες:

- [Αδελφότητα Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής – Επίσκεψη στη ζούγκλα](#)
- [Αδελφότητα Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής – Κάποια ορφανά ζητούν τη δική σας αγάπη](#)
- [Ορθόδοξη Μοζαμβίκη](#)
- [Ιεραποστολή στην Αφρική](#) (βίντεο)

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι ξένοι έρχονται στην πατρίδα μας, είτε ως πρόσφυγες είτε ως οικονομικοί μετανάστες. Τα παιδιά τους έρχονται στα σχολεία μας και είναι συμμαθητές σας. Πώς αισθάνονται οι ξένοι μαθητές στην πατρίδα μας; Στο βίντεο [«Ξένοι στην ίδια πόλη»](#) κάποιοι απ' αυτούς θα μας μιλήσουν για τις δυσκολίες τους, το σχολείο τους και τα όνειρά τους για το μέλλον.

Από τη συζήτηση που προηγήθηκε και από αυτή που θα ακολουθήσει, αναμένεται να προκύψουν κάποια συμπεράσματα κατά του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων και της εκμετάλλευσης των αυτοχθόνων πληθυσμών από τις πολιτισμένες κοινωνίες. Τα γράφουμε στον πίνακα. Στη συνέχεια, μπορούμε να ζητήσουμε από τις ομάδες να συνθέσουν και να γράψουν στον κειμενογράφο συνθήματα κατά του ρατσισμού, να προσθέσουν εικόνες και να φτιάξει έτσι η κάθε ομάδα τη δική της αφίσα η οποία μπορεί να αναρτηθεί είτε στην ιστοσελίδα του σχολείου είτε στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου στις 10 Δεκεμβρίου (Παγκόσμια ημέρα ανθρωπίνων δικαιωμάτων) είτε στις 21 Μαρτίου (Παγκόσμια ημέρα κατά του ρατσισμού) ([5ο Φύλλο Εργασίας](#)).

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο Φύλλο Εργασίας

Στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή σας να δημιουργήσετε έναν φάκελο που θα τον ονομάσετε "Αυτόχθονες λαοί". Στον φάκελο αυτό θα αποθηκεύετε το υλικό σας. Στη συνέχεια, αφού ανοίξετε τη μηχανή αναζήτησης [Google](http://www.google.com), να πληκτρολογήσετε το όνομα του λαού που διαλέξατε και να αναζητήσετε πληροφορίες. Κρατήστε σημειώσεις για όλα τα παρακάτω:

Σε ποια περιοχή ζει ο λαός αυτός;

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του;

Πώς είναι οι κατοικίες του;

Ποιες είναι οι συνήθειές του και ο καθημερινός τρόπος ζωής του;

Ανοίξτε το λογισμικό GoogleEarth. Γράψτε στην αναζήτηση τον τόπο κατοικίας αυτού του λαού. Το λογισμικό θα σας μεταφέρει αυτόματα. Με το ποντίκι σας μπορείτε να περιηγηθείτε, να εστιάσετε και να απομακρυνθείτε. Μπορείτε, επίσης, να κινηθείτε σε προβολή επίπεδου εδάφους. Σε ποιο ημισφαίριο βρίσκεται ο τόπος που αναζητάτε; Ποια είναι η μορφολογία του εδάφους; Ποιες οι κλιματικές συνθήκες; Πώς επηρεάζουν όλα αυτά τον τρόπο ζωής του λαού σας; Τι συμπεράσματα βγάζετε;

Συνθέστε όλα τα παραπάνω που βρήκατε σ' ένα άρθρο που θα γράψετε στο τετράδιό σας. Βάλτε έναν ελκυστικό τίτλο και προσέξτε τη διατύπωση.

2ο Φύλλο Εργασίας

Πατώντας εικόνες (Αυστηρή ασφαλής αναζήτηση), βρείτε και αποθηκεύστε εικόνες σχετικές με τον αυτόχθονα λαό της ομάδας σας. Τις εικόνες αυτές θα τις χρειαστείτε, για να φτιάξετε μια μικρή παρουσίαση για την ιστοσελίδα του σχολείου μας. Από το κείμενο που ήδη έχετε γράψει, αντλήστε πληροφορίες και γράψτε επεξηγηματικές λεξάντες για κάθε εικόνα.

3ο Φύλλο Εργασίας

Ανοίξτε και διαβάστε προσεκτικά το [άρθρο](#):

Δείτε προσεκτικά και αυτό:

<http://www.youtube.com/watch?v=A-h9GI3Wnzc>

Συζητήστε με την ομάδα σας και διατυπώστε σε ένα μικρό κείμενο τις προτάσεις σας για το τι πρέπει να γίνει, ώστε να αλλάξει αυτή η στάση των πολιτισμένων κοινωνιών απέναντι στους ιθαγενείς.

Ανοίξτε τον κειμενογράφο.

Δώστε έναν πρωτότυπο και ελκυστικό τίτλο στο άρθρο σας.

Μορφοποιήστε τα σημεία που θέλετε να τονίσετε.

Προσέξτε τη διατύπωση.

Αποθηκεύστε το στον φάκελο της ομάδας σας.

Παρουσιάστε τις απόψεις σας στην τάξη.

4ο Φύλλο Εργασίας

Μεταβείτε στον παρακάτω ιστότοπο. Πρόκειται για ηλεκτρονική μορφή της Καινής Διαθήκης.

<http://www.imth.gr/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=258>

Πατήστε αριστερά Πράξεις των Αποστόλων. Στο μενού που εμφανίζεται πατήστε στο Κεφάλαιο 17. Ξεφυλλίστε το βιβλίο μέχρι να βρείτε τον στίχο 26. Διαβάστε τον από τη μετάφραση στη δεξιά σελίδα του βιβλίου. Κάνοντας κλικ στη σελίδα μπορείτε να τη μεγάλωσετε για να διαβάσετε πιο άνετα.

Ξαναγυρίστε στην προηγούμενη καρτέλα. Πατήστε αριστερά στο μενού Προς Γαλάτας Επιστολή. Ανοίξτε το κεφάλαιο 3 και ξεφυλλίστε μέχρι τον στίχο 28. Διαβάστε τον από τη μετάφραση.

Ποιο είναι το νόημα των παραπάνω στίχων; Ποια η σχέση τους με το θέμα μας; Συζητήστε τις απόψεις σας στην τάξη.

Μεταβείτε στις παρακάτω ιστοσελίδες της [εξωτερικής ιεραποστολής](#).

<http://orthomoz.blogspot.gr/>

<http://ierapostoles.gr/2011/09/κάποια-ορφανά-ζητούν-τη-δική-σας-αγάπη>

Δείτε και αυτό:

<http://www.youtube.com/watch?v=pjLohO4GaiI>

Ποιες είναι οι παρατηρήσεις σας; Πώς συνεισφέρει η Ορθόδοξη Ιεραποστολή στις ανάγκες των λαών αυτών; Πώς είναι οργανωμένη; Ποιοι την ενισχύουν;

Ας μελετήσουμε να δούμε τι λέει για το θέμα αυτό και το βιβλίο [των Θρησκευτικών](#).

5ο Φύλλο Εργασίας

Ανοίξτε τον κειμενογράφο.

Πατήστε εισαγωγή Εικόνα - WordArt

Διαλέξτε ένα από τα συνθήματα που γράψαμε στον πίνακα και πληκτρολογήστε το.

Μορφοποιήστε το κάνοντας δεξί κλικ πάνω του και επιλέγοντας μορφοποίηση. Εδώ μπορείτε να αλλάξετε τα χρώματα, το μέγεθος, τη διάταξη.

Αναζητήστε κάποια σχετική εικόνα ή κάποια με συμβολικό χαρακτήρα για να την προσθέσετε στην αφίσα σας.

Αποθηκεύστε τη στον φάκελο σας.

Με το λογισμικό Microsoft Picture Manager μπορείτε να την επεξεργαστείτε.

Πατώντας επεξεργασία εικόνων, μπορείτε να κόψετε κάποια σημεία, να την περιστρέψετε ή να αλλάξετε το μέγεθος.

Πατώντας Επεξεργασία-Αντιγραφή μπορείτε να τη μεταφέρετε στην αφίσα σας.

Κάνοντας δεξί κλικ πάνω στην εικόνα μπορείτε να τη μορφοποιήσετε και να τη μετακινήσετε σε όποιο μέρος της αφίσας τη θέλετε. Με τον ίδιο τρόπο μπορείτε να προσθέσετε και άλλες εικόνες αν το κρίνετε απαραίτητο.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο μπορεί να γίνει και διαθεματικό στα πλαίσια του μαθήματος της Ευέλικτης Ζώνης, καθώς εμπλέκει πολλά γνωστικά αντικείμενα. Οι ώρες διδασκαλίας που προτείνονται είναι ενδεικτικές και εξαρτώνται πάντα από τη δυναμική της τάξης. Το λογισμικό Google Earth έχει πολλές δυνατότητες και μπορούμε να τις εκμεταλλευτούμε για το θέμα μας ανάλογα με τον χρόνο που έχουμε.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κόμης, Β. & Κ. Ντίνας. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. <http://www.greeklanguage.gr/node/803> [07.10.2012]